

Lapkričio 7, 8 ir 9 dienomis Juozo Miltinio dramos teatro Laboratorijoje įvyks Gretos Štiormer režisuoto spektaklio „Sapnuose prie bedugnės“ premjera, pagal Gabrielės Labanauskaitės pjesę. Apie pjesės kūrimo procesą, ypatingus veikėjų vardus ir kokius kompiuterinio žaidimo „Bedugnė“ lygius norėtų pereiti menininkė skaitykite interviu su spektaklio dramaturge G. Labauskaite.

Lietuvos scenose teatro paaugliams maža - kaip nusprendėte imtis kūrinio šiai auditorijai?

Kurti inscenizaciją Jerome'o Salinger'io kūrinii „Rugiuose prie bedugnės“ mane pakvietė režisierė Greta Štiormer. Tik po to sužinojome, kad Salinger'is uždraudė bet koki savo kūrybos ekranizavimą ar pastatymą teatre. Taigi, teko kurti visiškai naują pjesę ir atsispirti nuo pirmosios idėjos tik žaidžiant su pavadinimu „Sapnuose prie bedugnės“.

Sutinku, kad teatro paaugliams turime mažai, pati irgi retai rašau šiai amžiaus grupei. Po dokumentika grįsto spektaklio „Super herojai“ Kauno kameriniame dramos teatre, tai bus tik antrasis mano pastatymas.

Pjesėje trys paaugliai išsiruošia ieškoti kompiuteriniame žaidime įstrigusio savo draugo. Kaip pasirinkote būtent kompiuterinio žaidimo motyvą?

Galvojau, kas galėtų būti aktualu paaugliams, kas įdomu ir prikaustytų dėmesį. Taip pat norėjosi tokios siurrealios erdvės, kuri būtų kažkuo panaši į sapną, bet ne sapnas. Tikiu, kad viena tokių erdvių, kaip pabėgimas nuo slegiančios kasdienybės ir yra kompiuteriniai žaidimai. Juk dažnai įsijautus pametamas laikas, reali erdvė, pamirštami kūno pojūčiai – kad jau esi išalkęs ir panašiai. Taigi – noras pabėgti iš namų ar tiesiog pabėgti nuo realybės paaugliams yra gan būdingas, todėl ši poreikį, kodėl taip nutinka nagrinėjame ir pačiame spektaklyje.

Skaitant pjesę just, kad labai jautriai jaučiate paauglius veikėjus, suprantate jų problemas. Kas padėjo rašant išigilinti į paauglių pasaulį, prisiminti to laikotarpio patirtis, skaudulius?

Džiaugiuosi, kad bendras išpūdis įtaigus. Rašyti padėjo socialinių tinklų tyrinėjimas, domėjimasis šiuolaikinėmis paauglių problemomis, taip pat – kalbėjimas su pažįstamais paaugliais, draugių vaikais ir panašiai. Taip pat ir su kūrybine komanda diskutavome apie savo paauglystės patirtis – vienišumo jausmą, išpūdį, kad niekas tavęs nesupranta, atsiribojimą ir tuo pačiu norą būti priimtai. Taip pat ruošdamasi pjesei suvokiau, kad paaugliai išgyvena visapusišką transformaciją – keičiasi kūnas, balsas, emocijos, poreikiai,

jautiesi suaugęs, o visi aplinkiniai dar tave laiko vaiku. Taip pat tai sudėtingas amžiaus tarpsnis, kai hormonai siautėja, jausmų patiriama daug ir nebūtinai maloniausių, šokinėja nuotaikos, o suaugusiųjų pasaulis atrodo toks svetimas.

Pjesės dialoguose - puikiai atkartota paauglių kalba. Ar atkartoti paauglių šnekėjimo manierą jums buvo iššūkis ar atėjo natūraliai? Gal turite iš kur semtis įkvėpimo?

Kalba, retorika, lingvistinės subtilybės – dramaturgijos amato dalykas. Taip pat tikrinausi su komanda, kas tinka, kas netinka. Dėl to paties tikslo labai džiaugiuosi, kad pasirošti pjesės rašymui man padėjo dramaturgijos asistentė Vesta Bertašiūtė, kuri ir pati vaidina šiame spektaklyje. Jos prašydavau patikrinti socialinių tinklų aktualijas, kompiuterinių žaidimų subtilybes ir atlikti kitas spektakliui reikalingo tyrimo užduotis, jos kartos žmogui savaime artimesnes. Taip pat daug padėjo diskusijos su kitais kūrybinės komandos nariais: aktoriais Ieva Brike, Roku Pijumi Misiūnu, Joriu Zaliausku, kompozitoriumi Evaldu Alekna, scenografijos dailininkėmis: Monika Janulevičiūte, Milda Januševičiūte. Na, ir žinoma, labiausiai su pačia režisiere Greta Štiormer, su kuria pjesės idėją pradėjau aptarinėti dar gerokai anksčiau, nei pradėdant rašyti pačią pjesę.

Taigi, net ir išmanant savo amatą, verta pasitikslinti su jaunesnės kartos atstovais, ar kalba atitinka jų vartojamą žodyną. Kitas pasitikrinimas bus jau atėjus paauglių auditorijai. Vienintelis dalykas, ko sąmoningai vengėme – rusiški keiksmazodžiai ir jų scenoje neišgirsite. Nors žinau, kad paaugliai keikiasi ir rusų kalba, tačiau dėl visos geopolitinės situacijos nenorime užleisti eterio smurtinei kalbai.

Kodėl pasirinkote tokius netipinius veikėjų vardus - Gaja, Sky, Mono ir Neo?

Norėjosi, kad dauguma vardų būtų neutralios lyties, taip pat atitiktų kompiuterinio žaidimo logiką. Kartu su režisiere Greta apsisprendėme dėl esamų vardų, nors kai kurie ir žinomi kituose filmų ar vaikiškų filmukų kontekstuose. Tačiau nebijome atsikartojimo – norisi, kad vardai būtų keisti, tačiau tuo pačiu – atpažįstami ir lengvai įsimenami.

Istorijoje veikia ir šiandien ypatingai populiarius žaislas - Labubu. Ar neprisibijote greitos mados atributų savo pjesėse, kurie yra labai efemeriški ir greitai prarandantys paklausą? Ar turite planų keisti šį veikėją, kai šis išeis iš mados?

Svarstėme, ką reikės daryti, kai *Labubu* išeis iš mados. Tiesa sakant, kai jau pasirodys spektaklis, gal ir iš viso bus nebemadingas. Tačiau mums *Labubu* – tiesiog kapitalizmo simbolis, ar tai vieną dieną bus *Labubu*, ar kitą dieną koks nors kitas žaislas, kurio norės

visas pasaulis. Norisi kalbėti apie tikrus dalykus – santykius, meilę, priėmimą, kurių iš tiesų nepatirsi per jokių dirbtinų, kad ir madingus pakaitalus. Suprantu, kad daugumai vaikų *Labubu* – tiesiog žaislas, tačiau mūsų veikėjai Gajai – tai buvo tapę žmogiško ryšio, tėvų meilės pakaitalu, o kas nutiko po to, pamatysite spektaklyje.

Glaudžiai dirbate su režisiere Greta Štiormer, pjesės tekstas randasi ne tik individualaus darbo, bet ir repeticijų metu. Kuo kurti su režisiere ir kūrybine komanda patraukliau, negu rašyti individualiai?

Dažniausiai rašau individualiai, man tai priimtinausias būdas. Tačiau rašymo proceso metu ir dar prieš pradėdant rašyti man patinka kalbėtis, tartis su režisiere. O po to jau, kai parengtas pirmasis pjesės juodraštis, tekstą pasitikriname su aktoriais, daug diskutuojame. Tada vėl individualiai rašau, koreguoju pjesės tekstą. Po to ateina kitas etapas – teksto trumpinimas, scenų keitimas spektaklio adaptacijai, šitame etape, jeigu nedalyvauju repeticijose, apsitariame su Greta per atstumą, ką reiktų keisti, o jeigu užtenka patrumpinti tekstą, išimti tam tikras vietas, tai jau gali padaryti kūrybinė komanda ir be manęs. Kitaip tariant, kartu pjesės nekuriame, tačiau visada smagu tartis, diskutuoti ir palikti erdvės pjesę adaptuoti scenai repeticijų metu.

Koki lygį kompiuteriniame žaidime „Bedugnė“ norėtumėte pereiti pati?

Visus lygius, nes taip įdomiausia.

Tai jūsų pirmas darbas Juozo Miltinio dramos teatre - kaip jaučiatės čia kurdama?

Jaučiuosi gerai, smalsiai, įkvėptai. Labai patinka kūrybinė komanda, jaučiu draugišką atmosferą. Džiaugiuosi, kad teatras ir jo darbuotojai pasitiko svetingai ir šiltai. O didžiausias apsidovanojimas – per pertrauką pasilepinti jūsų „Pieninės“ gardėsiomis.

Ko norėtumėte palinkėti paaugliams, kurie ateis į šį spektaklį?

Atvirumo spektaklio patirčiai, atvirumo sau ir kitiems. O kai bus sunku, prisiminti kokią nors spektaklio sceną ar dainą. Viliuosi, kad tai suteiks stiprybės ir palaikymo.

Kalbino Aistė Šivytė

